

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

str. Iacob Hîncu 10/1, Chișinău
MD-2005 Republica Moldova

373 / 22 221844 tel
373 / 22 245714 fax

office@viitorul.org
www.viitorul.org

www.viitorul.org

Recomandare de politici pentru Parlament (Comisia de Control al Finanțelor Publice)

Răspunderea ministerială

La elaborarea recomandării de politici au contribuit: Viorel Pîrvan, Ioniță Veaceslav, Ungureanu Carolina, Liubomir Chiriac

Această recomandare de politici a fost elaborată în cadrul proiectului ”Suportul societății civile acordat Parlamentului Republicii Moldova în promovarea reformelor economice și evaluarea agențiilor independente de reglementare”, implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) Viitorul și sprijinit financiar de Fundația Soros Moldova. Responsabilitatea pentru conținutul acestei publicații aparține autorilor și nu reflectă neapărat poziția Fundației Soros.

Chișinău, 2020

Această recomandare de politici cu privire la răspunderea ministerială a fost elaborată întru executarea Planului de Acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023 (Hotărârea Guvernului nr. 636 din 11.12.2019) și are drept *scop principal* întărirea responsabilității personale a unor persoane ce exercită funcții de demnitate publică, și anume a membrilor Guvernului.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) Viitorul a analizat legislația națională și bunele practici internaționale, în special a unor state membre ale Uniunii Europene, cum ar fi Franța, Italia, România cu privire la răspunderea ministerială. Putem spune că în statele menționate există fie acte legislative separate care reglementează această problemă, fie mențiuni în cadrul constituțiilor naționale.

Ca urmare a analizei detaliate, această recomandare de politici abordează introducerea *răspunderii ministeriale - răspunderea politică, răspunderea juridică, răspunderea civilă și răspunderea penală etc.*

Răspunderea politică poate fi colectivă sau individuală.

Răspunderea politică colectivă a Guvernului intervine în urma adoptării de către Parlament a unei moțiuni de cenzură prin care se exprimă neîncrederea față de activitatea Guvernului și constă în demiterea acestuia.

Răspunderea politică individuală a membrului Guvernului poate lua mai multe forme, în funcție de acțiunile lui și de gravitatea acestora. Aceasta poate interveni pentru:

- activitatea generală a instituției pe care o conduce sau
- drept rezultat al acțiunilor/inacțiunilor proprii, în calitate de membru al Guvernului, sau de conducător al unei autorități publice
- comportamentul personal

Totodată, membrul Guvernului poate fi tras la răspundere pentru

- acțiunile sau inacțiunile funcționarilor publici din cadrul autorității pe care o conduce și
- consecințele cauzate de îndeplinirea de către aceștia a ordinului sau a dispoziției ilegale emise de către conducătorul autorității.

Astfel, în afară de răspunderea pentru propriile fapte, responsabilitatea unui membru al Guvernului poate fi angajată datorită actelor funcționarilor săi:

- fie aceștia au lucrat fără acordul ministrului,
- fie, având cunoștință de acțiunile ilegale ale subordonaților săi, ministrul nu a întreprins măsurile necesare.

Răspunderea politică individuală poate lua mai multe forme, cum ar fi:

- ✓ prezentarea de informații,
- ✓ lămuriri sau declarații,
- ✓ prezentarea de scuze,
- ✓ întreprinderea anumitor acțiuni,
- ✓ revocarea din funcție

De menționat, că aceste forme de răspundere pot interveni și pentru faptele săvârșite în calitate de persoană privată.

Propunem și un alt remediu, ca Parlamentul să poată adopta o moțiune, prin care să ceară Prim-ministrului începerea procedurii de revocare din funcție a unui membru al Guvernului. Iar în cazul în care Prim-ministrul se solidarizează cu cel a cărui revocare se cere, Parlamentul poate iniția procedura de exprimare a neîncrederii față de întreg Guvernul, intervenind în acest caz *răspunderea solidară* a tuturor membrilor Guvernului.

Răspunderea civilă - membrul Guvernului poartă răspundere civilă pentru prejudiciul cauzat, cu intenție sau din culpă gravă, în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu. Răspunderea civilă a membrului Guvernului intervine și în cazul în care a cauzat un prejudiciu autorității publice pe care o conduce.

Recomandarea este de a include și termenul de *răspundere disciplinară* - că membrii Guvernului pentru acțiunile sale în îndeplinirea atribuțiilor care îi revin pot fi trași la răspundere disciplinară. De asemenea este nevoie de a enumera ce se constituie abatere disciplinară.

Recomandăm includerea și a *răspunderii contravenționale* a membrului Guvernului, care intervine ca urmare a comiterii de către acesta a unei contravenții, în calitate de persoană privată sau de conducător al unei autorități.

Răspunderea juridică a membrului Guvernului poate lua forma răspunderii civile, disciplinare, contravenționale sau penale. Putem menționa aici că răspunderea juridică poate fi aplicată doar individual față de unul sau, dacă este cazul, față de mai mulți membri ai Guvernului, fără a lua forma răspunderii colective.

Răspunderea penală, care este și personală și privește pe fiecare membru al Guvernului RM în parte, pentru faptele comise în exercitarea funcției sale.

De asemenea, recomandăm introducerea procedurii de informare a instituțiilor responsabile în cazul declanșării urmării penale împotriva unui membru al Guvernului.